

Aproximació històrica a l'evolució de les curses a peu a la ciutat de Mollerussa

Jaume Suau i Castro

Universitat de Lleida

RESUM: L'article pretén fer un recull dels fets i esdeveniments més significatius en l'evolució de les curses a peu a la ciutat de Mollerussa, per la qual cosa comença descrivint les primeres manifestacions de pedestrisme que sota el nom de *cós* o *cursa de la cordera* tenien lloc per la Festa Major de la ciutat.

A continuació es fa menció de la celebració del Campionat d'Espanya de Marató que es va celebrar l'any 1950 i que va tenir les nostres terres com a testimoni directe. Tot seguit, i després de fer referència a la figura d'en Josep Ignasi Culleré, es posa de manifest la importància que va tenir l'atletisme escolar dels anys 60 i 70 en l'esdevenir atlètic de la ciutat i la promoció que en el seu dia va suposar la creació de les escoles d'atletisme en la mateixa.

En un altre apartat es recullen els principals esdeveniments atlètics que han tingut i tenen lloc a Mollerussa: *Cursa de l'Indiot*, *Memorial Josep Ignasi Culleré*, *Mitja Marató*, *caminada a la llum de la Lluna*...

Finalitza la comunicació fent referència als dos principals clubs i associacions atlètiques que han donat i donen continuïtat a aquest esport a la nostra ciutat: l'Associació Atlètica Xafatolls i el Club Atlètic Esbufecs.

PARAULES CLAU: Esport, cursa, atletisme, pedestrisme, *cós* de la cordera, *cóssos*, Mollerussa.

ABSTRACT: This paper accounts the most outstanding events on Mollerussa's athletics competition history. It starts describing the first pedestrian races, named *cós* or *cursa de la cordera*, celebrated during the town's feasts, and the celebration of the Spanish Marathon championship in 1950 is also mentioned as a valuable milestone.

After glossing Josep Ignasi Culleré's contribution to local athletics, the importance of school athletics during

the decades of the 60s and the 70s of the 20th Century is stressed, as it is closely related to the foundation of the local athletics clubs. Another section of the paper deals with the main athletics events that take place in Mollerussa: *Cursa de l'Indiot*, Josep Ignasi Culleré's memorial race, Half Marathon, moonlight walks..., and a portrayal of the most important sporting bodies that maintain this tradition in Mollerussa —Xafatolls athletics association and Esbufecs athletics club— will also be provided.

KEYWORDS: Sport, race, athletics, pedestrian racing, *cós* de la cordera, *cóssos*, Mollerussa.

En molts pobles de Ponent se solia organitzar per la festa major una peculiar cursa atlètica denominada "*cursa* o *cós* de la cordera". Els premis podien variar segons les poblacions. El més habitual era una cordera de primer premi, un segon que consistia en un parell de pollastres i un tercer que s'emportava una ceba. En altres llocs el tercer premi era substituït per un conill, passant a endur-se la ceba el que quedava en darrer lloc.

ELS ANTECEDENTS

La celebració d'aquest tipus de curses era bastant generalitzada i formava part d'una tradició força estesa, per la qual cosa podem pensar que aquest tipus de curses devien celebrar-se en aquells temps en gairebé totes les nostres poblacions.

La repercussió i rellevància d'aquestes curses va arribar a ser tant que fins i tot es van establir certs protocols, com el que recull Joan Amades,² Valeri

¹ La denominació de *cós de la cordera* era perquè guanyava el corredor que primer tocava el cos de l'animal.

² J. AMADES i GELAT, *Cançoners populars de Catalunya. Vol. 1: Diccionari de la dansa, dels entremesos i dels instruments de música i sonadors*, Barcelona, Fundació Concepció Rabel i Cibils, Vda. Romeguera, 1936.

Serra Boldú,³ o el mateix Tomás Badia,⁴ referint-se al ball de la cordera segons el qual els tres primers guanyadors tenien el dret de sortir a ballar la dansa a ells especialment dedicada.⁵ Amades ho descrivia de la següent manera:

Sortien a ballar sense intervenció de cap dona. Si el guanyador de la cordera era prou forçut, solia fer la seva dansa portant al coll l'animaló; el guanyador del segon premi ballava amb el pollastre a la mà. El ball que executaven acostumava a ser la jota, si bé sembla que més antigament hi havia una dansa pròpia per als guanyadors de la cursa. És curiós d'observar que aquests eren molt honorats, puix en la festa ocupaven els llocs més preeminents que els de les autoritats.

L'origen és incert i el fet que el premi fos una cordera o bé pollastres per als guanyadors ens duu a pensar en dues possibles raons.

La primera, que comparteixo amb Miró (1984) i Capdevila (2009), és l'atribució mágico religiosa de la celebració de d'aquestes curses.⁶ Prova d'això ho podem trobar en el culte a sant Sebastià com auxiliador contra la pesta. Miró ens ho cita en el *Llibre de Consells* de l'arxiu de Bellpuig dels anys 1558 – 1584, f. 8r, del dia 17 de gener de 1558, on es fa referència a Sant Sebastià com a protector contra la pesta tot dient:

Més, fonch proposat que han fet venir a fra Teulada per a sermonar lo dia de Sent Sabastià y si deslberen que s'i pose cós per a córrer. Acordaren y deliberaren que se posse cós per als corredós, hun parell de capons perquè sent Sabastià nos vulle preservar de la correntia de peste. [...] A la tarda destacaven els dos actes bàsics de celebració religiosa: els cóssos i el ball de Sant Roc.⁷

L'altra possible explicació la podem atribuir al fet que en formar part de la celebració de diades assenyalades de les poblacions, festes majors, fires, etc., els premis anessin en consonància amb la festa, atorgant-se els millors productes que la terra podia oferir: el corder o anyell i els pollastres. Pel que fa a les cebes, el seu significat s'identifica amb la mofa i la ironia.

El document més antic del qual tenim notícia de la celebració del *cós de la cordera* és el que cita Bonales (2011) en el seu estudi sobre la cursa d'Albesa.⁸ Textualment diu:

A l'Arxiu de la Corona d'Aragó, fons Reial Patrimoni, secció Batllia, sèrie Processos Antics, lligall 1950 – 3 – AC, es conserva un interessant plet que es centra totalment en una qüestió: les baralles i els problemes derivats d'una edició de la cursa de la cordera de la vila d'Albesa. El document no deixa cap dubte que la cursa, aquell any 1590, tenia ja una llarga tradició, i que la competitivitat dels corredors era proporcional a la rivalitat entre els habitants dels diferents pobles d'origen dels joves que participaven.

Respecte al Pla d'Urgell, hem trobat diverses referències en la premsa escrita, fulletons de festa major i també a través de la transmissió oral de la celebració d'aquestes curses en pràcticament totes les poblacions de la nostra comarca, però aquest serà tema d'una posterior comunicació.

Respecte a Mollerussa, és difícil trobar constància de l'inici d'aquests cóssos. Tot i així sembla ser que s'han trobat testimonis ben antics, com així es refereix Polo Silvestre, de la celebració de competicions populars a les festes més importants de la població.⁹ Aquest autor aporta la referència d'un document força interessant de l'any 1762,¹⁰ en què s'explica que els participants corrien sense cap peça

³ V. SERRA i BOLDÚ, *Calendari Folkloric d'Urgell*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1914.

⁴ T. BADIA i VILÀ, *Mollerussa detalls per a una història*, Barcelona, Escola Gràfica Salesiana, 1976.

⁵ Valgui a dir que per aquesta experiència ha passat un servidor.

⁶ J. CAPDEVILA i CAPDEVILA, "Els cóssos de la cordera a les comarques de Lleida a cavall dels segles XIX i XX. Ritual agrari, joc rústic i esport atlètic", *Els jocs en la història. Les societats a través del joc*, El Perelló: Aeditors, 2009.

⁷ R. MIRÓ i BALDRICH, "La celebració de Sant Roc a la Vila", *Lo Pregoner d'Urgell*, núm. 123 (17 de novembre de 1984), p. 8.

⁸ J. BONALES CORTÉS, "La cursa de la cordera d'Albesa". [En línia]: <<http://jacintobonales.blogspot.com>> (Consultat el 28 de setembre de 2011).

⁹ M. POLO SILVESTRE: "L'origen de l'esport a Mollerussa: el cós de la cordera", *Mollerussa ciutat*, núm. 34 (2008).

¹⁰ M. CAMPS i E. MARTÍ, *Soses a través de la Història*, Lleida, Ajuntament de Soses/ Pagès Editors, 2004.

de vestir, cosa que en aquella època no estava gaire ben vista pels sectors més intransigents. Fet que va ser motiu de força polèmica, segons afirma en aquest escrit en què el bisbe de Lleida, Manuel Macías, s'adreça al poble:

Por cuanto se ha introducido el intolerable abuso de correr pollos i corderas los hombres en las calles sin calzones, ni calzoncillos, siendo esto contra la moralización cristiana y motivo para que se cometan graves pecados escandalizándose el recato mujeril, mandamos en virtud de alta obediencia y pena de excomunión mayor, que ninguna persona haga semejantes corridas y que el rector nos dé cuenta o a nuestro vicario general en caso de contravención.

Com es pot veure, des de ben aviat l'atletisme no ha tingut un camí fàcil dins el món de l'esport. Tot i així creiem que, com a tot arreu, les curses de corders i pollastres devien continuar tenint lloc, però segurament amb una vestimenta que no escandalitzés.

Una altra de les referències escrites situa les curses al voltant de 1840:

Nosaltres recordem les primeres èpoques de les quals tenim referències escrites després d'haver llegit en les primeres actes existents a l'Ajuntament (al voltant de 1840) l'organització aleshores, d'uns jocs esportius en els quals hi tenien preponderància les carreres a peu, que eren denominades de diferent manera, com la "carrera de la tina" i la "carrera de la cordera".¹¹

Per la nostra part hem trobat, a la premsa d'acaballs del segle XX, una notícia en la qual es fa menció de la ja tradicional "cursa de la cordera" celebrada l'any 1897 a la ciutat de Mollerussa durant la festa major:

Nos escriben de Mollerussa, que los días 15 i 16 del corriente celebrará aquella población su Fiesta Mayor, para la que se disponen solemnes funciones en la ige-

sia con orquesta y sermón. Además habrá corridas de cordera, bailes en el casino y en la plaza y música en la Capilla de san Isidoro.¹²

La celebració de la cursa de la cordera no sols tenia lloc per la festa major, sinó que en les festes de barri també era considerada com un dels actes festius importants dins del seu programa. En dona fe la revista *Lo Pla d'Urgell* de l'any 1913:

Hem passat una setmana pròdiga en festes de barri. Al carrer de Santa Cristina adornaren i il·luminaren llurs cases; á la carretera celebraren cossos, cucanyes, carreres de cintes y elevació de fantotxes y finalment a la plassa, les dansayres imitant als de Santa cristina y Carretera, ballaren l'"agarrao" fins passada mitja nit.¹³

I també la que la mateixa revista publica dos anys després:

Deu fer un parell de mesos que les festes del barri son una nota sobre-surtint de les vigílies de les festes i casi no queda carrer que no hagi fet xerinola fins a ultima hora de la nit. Al carrer Ferrer i Busquets s'hi celebraren cossos i diferents entreteniments que feren passar bella estona a la molta concurrencia que hi va assistir.¹⁴

Aquests actes festius eren molt esperats pels grans i pels joves, com així ho manifestava Álvaro Recolta en un escrit que publicava l'any 1917 a la revista *Urgell – Segarra*:¹⁵

¡ja era hora! Exclama el minyó i com si fes molt rato que l'esperés, corre a tancar-se al quarto per a posar-se l'hermosa prenda que lluirà en los balls, teatres, corrides, etc.

Però les entitats i societats de Mollerussa organitzaven la seva festa particular i la celebració popular i tradicional de poble podia perillar, la qual cosa va esdevenir en tota una reivindicació dels vilatans.

¹¹ *Història Gràfica de Mollerussa*, Mollerussa, Ajuntament, 2004, p. 479.

¹² *El País. Diario de Lérida. Diario Liberal Independiente*, 14-V-1897.

¹³ *Lo Pla d'Urgell. Setmanari defensor dels interessos morals i materials de la comarca y pobles del voltant en general y de cada un d'ells en particular*, núm. 15 (10 agost de 1912), p. 7.

¹⁴ *Lo Pla d'Urgell. Setmanari defensor dels interessos morals i materials de la comarca y pobles del voltant en general y de cada un d'ells en particular*, núm. 75 (8 d'agost de 1914), p. 8.

¹⁵ *Urgell – Segarra*, núm. 16 (11 de maig de 1919), p. 17.

Aquesta preocupació per tal que no desaparegués la trobem en la revista *Urgell – Segarra* de l'any 1912:

La festa major de plassa sembla ha passat de moda y talment semblava pels carrers que no era festa major, donchs tot ho absorveixen les societats.¹⁶

Tot i la influència que en el seu dia van tenir les societats a la ciutat de Mollerussa, tenim constància que es van continuar celebrant per la festa major: "A les 3'30 gran cursa pedestre",¹⁷ perquè, com diu Llorens (1987, 155):

Els costums populars són una autèntica i viva manifestació de la manera de pensar, d'imaginar, de sentir i de reaccionar del poble. Evolucionen d'acord amb el temps i de conformitat amb les condicions religioses, culturals, socials i polítiques que van succeint-se.¹⁸

I es va considerar gairebé imprescindible en la programació de les festes, la participació d'anomenats corredors de la comarca i de fora d'ella:

Aquesta festa que es fa el 15 de maig en honor a Sant Isidori, tenia en anys passats, la seva part més popular i participativa –després dels balls– en els <cóssos> –que consistia en unes curses– en les quals hi participaven no sols gent de Mollerussa sinó de tota la comarca. El premi d'aquestes curses era un corder per al primer, dos pollastres al segon i una ceba per al tercer. Aquesta cursa o <cóssos> era popularment conegut amb el nom de la "cordera".¹⁹

Coincideix en aquest fet Badia (1976, 12):

Un acte molt típic de les festes majors, era el cós de La cordera, que era molt concorregut, hi prenién part renomats corredors de la comarca i algun de la localitat, consistien els premis en un corder el primer, un parell de pollastres el segon i el tercer una ceba; el qui guanyava la cordera feia la presentació, acompanyat de la banda de música i majors feia ofrena del premi a alguna personalitat del poble o amic, generalment

era el batlle, la qual no acostumava acceptar, ans agràia la deferència donant algun donatiu em metàl·lic al corredor guanyador.²⁰

L'aparició de molt bons corredors a les nostres terres es deu principalment al fet que tenien la possibilitat de participar en nombroses festes majors, en algunes de les quals els premis en metàl·lic complementaven o substituïen el de la cordera i els pollastres. Algun d'aquests corredors, com és el cas d'en Miquel Lladó, *El Sirera de Castellldans*, diuen que cap a l'any 1886 va arribar a reunir el seu propi ramat de corders provinent dels premis que va guanyar.

Entre els corredors més importants que havien vingut a córrer *la cordera* en la nostra comarca podem citar els lleidatans següents: Miquel Lladó, de Castellldans; Francesc Batalla, de Vilanova de Segrià; Bonaventura Tilló i Ramon Bellmunt, d'Arbeca; Bonaventura Baldomà, de Roselló; Jaume Florensa, de Corbins; Josep Fontanet, d'Albesa; Jaume Gòdia, d'Alpicat; Eusebi Bonjorn, d'Alcoletge... A aquests se'ls van unir corredors de primera línia i principals figures atlètiques del moment: Coll, Gregorio Rojo...

L'any 1950 la Federació Espanyola d'Atletisme va desqualificar federativament per un any diversos atletes, entre ells els més coneguts catalans, com Baldomà, Coll i Rojo, a causa del seu "professionalisme"; fou un escàndol esportiu.

Aquest escàndol pot ser una de les causes per la qual no es troben tantes notícies relacionades amb la celebració d'aquestes curses publicades a la premsa, tot i que tenim constància que se seguien celebrant gairebé a totes les festes de les poblacions de la nostra comarca.

L'altre motiu és a causa de la proliferació de curses ciclistes. En aquest aspecte, Mollerussa va arribar a tenir en un moment determinat més de nou comerços relacionats amb les bicicletes:

El ciclisme va viure la seva època d'esplendor a Mollerussa. D'aquest fet, n'és testimoni la quantitat de comerços que es dedicaven a la venda i reparació de bicicletes com activitat professional: Garatge Busquets,

¹⁶ *Urgell – Segarra*, núm. 3 (18 de maig de 1912), p. 10.

¹⁷ *La Veu d'Urgell*, núm. 169 (15 de maig de 1933), s/p.

¹⁸ A. LLORENS i SOLÉ, *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*, Lleida, Pagès editors, 1987.

¹⁹ J. BELLMUNT, *Fets, costums i llegendes. El Pla d'Urgell*, Lleida, Virgili i Pagès, S.A., 1988.

²⁰ T. BADIA i VILÀ, T. *Mollerussa detalls per a una història*, Barcelona, Escola Gràfica Salesiana, 1976, p. 12.

Cicles Domènech, Bicicletes Baró, Ciclos Josep Calvet, Maria Bergadà (Vda. De Colom), Ciclos París, Ciclos Cambradó, Cicles Joan Valls, Cicles Piera, etc.²¹

La Guerra Civil (1936-1939) va significar un retrocés en l'atletisme, i força atletes es van veure perjudicats per aquest fet. Barcelona fou escollida seu de l'organització de la Olimpíada Popular alternativa a la de Berlín que s'havia de celebrar el 19 de juliol i acabar el 26 del mateix mes de 1936. Es van inscriure 6.000 atletes de 23 països. Un d'aquests atletes seleccionats per prendre-hi part era de Mollerussa. Es tracta de Ramon Gallinat Labrador, que va poder sobreviure a la Guerra tal com demostra la imatge que es presa en una competició que va guanyar a Burgos l'any 1940, quan tenia 22 anys.



Ramon Gallinat Labrador. Burgos 1942. Arxiu família Gallinat.



Josep Maria Puigcorbé en la Jean Bouin de 1952.

Amb la postguerra es reprèn l'activitat atlètica i apareixen noms il·lustres tant en la nostra comarca del Pla d'Urgell com en la ciutat de Mollerussa. És el cas del mateix Ramon Gallinat Labrador, de Josep Maria Puigcorbé, que va pertànyer al Club Gimnàstic Barcelonès, debutant l'any 1952 a la Jean Bouin on va quedar en vuitena posició. O la figura de Josep Ignasi Culleré. Aquest darrer ha estat un referent per a l'atletisme de Mollerussa. Destacat llançador de javelina, dóna nom a la cursa que se celebra cada any a la ciutat. L'any 1959, per sant Josep, es va celebrar a Mollerussa una cursa en homenatge a Culleré, en un carrer paral·lel a la carretera N-II, suposem que l'actual carrer Ferran Puig, i va consistir a anar i tornar pel mateix carrer diverses vegades. L'*speaker* fou Aureli Bautista.²²

El 1977 Josep Ignasi Culleré, essent president del Club Tennis Mollerussa, va organitzar el Cros de Nadal amb una participació de 83 atletes. Ell també hi va prendre part i es classificà en dotzena posició. El

²¹ *Història gràfica de Mollerussa*, Mollerussa, Ajuntament, 2004, p. 523.

²² Informació facilitada per Modest Perau i Gelet, participant en dita cursa.



Josep Ignasi Culleré a l'estadi Montjuich de Barcelona.

Tomás Ostariz en el Campionat d'Espanya de Marató que va transcórrer de Lleida a Mollerussa i tornar.
Hemeroteca d'El Mundo Deportivo.



guanyador absolut fou Jaume Suau i Castro.²³ Tan sols uns mesos després, al mes de maig, ens va deixar als 38 anys.

Una altra dada a destacar va ser la celebració del Campionat d'Espanya de Marató l'any 1950, que va transcórrer en un circuit que anava i tornava de Lleida fins a la ciutat de Mollerussa. La va guanyar l'aragonès Tomás Ostariz; segon va quedar el lleidatà Jaume Florensa, de Corbins.

EL BOOM DE L'ATLESTISME ESCOLAR A MOLLERUSSA

Si bé Mollerussa ha comptat amb destacats practicants de l'atletisme, com és el cas d'Ignasi Culleré, la principal manifestació i popularització de les curses a la nostra ciutat pren com a referència la promoció de l'esport escolar que va tenir lloc a finals dels seixanta i la dècada dels setanta. Són temps que es troben a faltar en l'esport escolar actual!

Cal reconèixer el gran paper que el Col·legi La Salle va tenir com a impulsor de l'atletisme. L'organització de curses de caire local i la participació en esdeveniments atlètics que es desenvolupaven en la resta de la província, com va ser el Trofeu Juventudes, i a l'estat Espanyol van servir per sembrar una llavor atlètica que a poc a poc aniria donant els seus fruits, amb l'aparició d'atletes com Josep M. Díaz, Joan Cardona, Jordi Llobera, Josep M. Nabau, Joan Solé, Jaume Suau, i altres.



Equip escolar de La Salle campió provincial de cros a Vilanova de la Barca.

²³ J. ROMANS RIERA, *Diario de Lérida*, 7-I-1978.

La dedicació del professorat, en especial d'Emili Costa, Daniel Garnica i Miguel Sanchíz. La intervenció i inclusió posterior dels atletes abans esmentats en clubs federats, com l'Agrupació Esportiva Antorcha (ADA) o Sícoris Club, van contribuir a poder comptar de forma totalment desinteressada amb un dels entrenadors punters com és Modest Perau i donar, per tant, continuïtat a aquest esport. Emili Costa ens explica aquells dies:

Durant el curs 1968-1969 s'inicien diferents activitats esportives relacionades amb les curses (cros) i l'atletisme (curses i concursos). L'objectiu fou donar a conèixer l'esport com a eina d'integració social, dins i fora del centre. Els pioners al centre en difondre i dur a terme les diferents tasques i activitats esportives són el professor Emili Costa, el germà Manel Farinyes i el senyor Miquel Sanchíz. Més endavant també s'hi afegí el professor Daniel Guernica. A nivell local només es practicava el futbol com a activitat esportiva competitiva.

Els primers entrenaments es realitzaren dins el propi centre i fora, donant la volta al canal (distància 2100 metres). També es varen realitzar entrenaments a la Serra (camp a través dins els ametllers, amb pujades i baixades).

S'inicià la participació en els diferents campionats dins del Club Agrupació Esportiva Antorxa de Lleida format per alumnes de La Salle i comarca.

Posteriorment s'inicien les primeres competicions de cros i atletisme com el Trofeu Joventut realitzat als instituts de Lleida.

Recordem el Campionat de Catalunya d'atletisme dut a terme al camp d'esports de Tarragona. Representació lleidatana amb l'equip infantil mixt. Participació en les curses de velocitat 100m, 110 tanques, 1500m, 3000m i 5Km marxa. Concursos: salt d'alçada, salt de llargada, perxa, pes, disc i llançament de pilota de beisbol (substituint la "javelina").

Participació en el Campionat Jean Bouin a Barcelona, en diferents edicions, i la participació en diferents curses i cros comarcals.

Dels atletes més destacats podem citar: Jaume Suau, Josep M. Diaz i altres que formen equip per participar en el Campionat d'Espanya a Lleó. També Jordi Llobera, campió en categoria infantil en la Jean Bouin; campió de la cursa de 400 metres a Anglaterra.

La llavor que es va sembrar va anar creixent i la difusió de l'atletisme a Mollerussa estava garantida. Així, els dissabtes al matí es dedicaven a la promoció a través de l'Escola d'Atletisme que conduïa en Jaume Suau, i d'on varen sortir diversos atletes que a la vegada han donat continuïtat al desenvolupament d'aquest esport.

L'organització de curses i esdeveniments atlètics a Mollerussa, juntament amb la tasca desinteressada de persones com Modest Perau, van fer que la flama atlètica continués encesa, apareguen diversos clubs i associacions esportives com l'Associació Esportiva Xafatolls o el Club Esbufecs.

L'ASSOCIACIÓ ESPORTIVA XAFATOLLS DE MOLLERUSSA

El dissabte 2 de març de 1985 es constituí la primera junta directiva de l'entitat que ja ha celebrat els 25 anys, i ho ha fet presentant un llibre en què es recullen les principals activitats de l'Associació.²⁴ Els presidents que ha tingut l'entitat han estat: en Jaume Suau, Jaume Pons, Manel Pons, Antoni Solé, Eduard Aixalà, Fermí Melgosa i Josep Gardeñes. Entre les principals activitats de l'Associació destaquem:

- **La Flama del Canigó.** Es tracta de portar la flama fins a la nostra ciutat la tarda del 23 de juny. Es recull al mateix cim del Canigó i es du corrent per relleus fins a Mollerussa.

- **Caminada a la llum de la Lluna.** Consisteix en una veritable peregrinació a peu cap al Salt del Duran de nit, en plena lluna plena. L'èxit està assegurat cada any i de fet s'ha de limitar a 1.000 caminadors.

- **El Memorial Ignasi Culleré.** La cursa del Memorial Culleré s'ha convertit en una de les referències per a les curses de cros, arribant a celebrar-se el Campionat de Catalunya absolut de cros el 17 de febrer de 1985, amb el triomf de José Manuel Abascal, que defensava els colors del Futbol Club Barcelona. Ha tingut distints circuits, però el tradicional d'aquestes darreres edicions és el situat al Parc de La Serra. Hi poden participar atletes de totes les edats, des de mesos de vida fins als populars més veterans.

²⁴ DIVERSOS AUTORS, *Història de l'atletisme a les Terres de Lleida. 25 anys de l'Associació Atlètica Xafatolls*, Mollerussa, A.A. Xafatolls, 2011.

- **La cursa de l'Indiot.** Se celebra el 26 de desembre i, tot i la climatologia, la participació és quantiosa. El premi era original ja que consistia en un indiot viu. El 2011 s'ha celebrat la 29ena edició.²⁵

- **La Mitja Marató de Mollerussa.** La primera mitja marató va tenir lloc el 13 de novembre de 1988. També ha tingut diversos circuits. En la darrena edició ha passat per les localitats de Fondarella, El Palau, Bellví i El Poal.

Un dels trets característics d'aquesta Associació ha estat sempre anar una mica més enllà. I això s'ha vist reflectit en els reptes que l'A. A. Xafatolls ha assolit al llarg d'aquests 25 anys.

- **L'Euromarató.** Llarga cursa per etapes que durant 20 dies es va desenvolupar per diversos països d'Europa.

- **Lisboa – Mollerussa.** Es tractava de fer el trajecte des de Lisboa a Mollerussa (tota la península Ibèrica d'oest a est) corrent en relleus i sense interrupcions amb un equip format per dotze corredors dels Xafatolls. Aconseguir la fita va suposar entrar al llibre de rècords Guinness d'Espanya.

- **Volta a Catalunya.** El nou repte va ser fer la Volta sencera a Catalunya, en el seu perímetre més ampli possible i passant pels llocs més representatius i atractius. Un trajecte pensat per córrer en relleus. En total: 6 dies, 88 hores, 1.292 quilòmetres, a un promig de 14,85 quilòmetres cada hora.

- **El Camí de Sant Jaume.** En motiu de la celebració del 20è aniversari de l'A.A. Xafatolls es va plantejar un nou repte: fer el trajecte corrent per relleus Roncesvalles-Santiago de Compostel·la-Mollerussa (1.757km en cinc dies i tretze hores totals ininterrompudes).

EL CLUB D'ATLETISME ESBUEFCS

El Club d'Atletisme Esbufecs es va crear el 19 de setembre de 1996 en mans d'en Manel Porté. Actualment, a més de participar en nombroses curses, organitza tretze esdeveniments esportius, entre altres la cursa de llarg recorregut, la marxa de l'esbufegada, les diades de promoció atlètica i la cursa *tal qual*, que es corre despullat. Cal destacar la seva dedicació a la promoció de l'atletisme a través de la seva escola.

EL FUTUR

I, per últim, no podem deixar de seguir pensant en el futur. I aquest ve de la mà de les escoles d'atletisme. Sembrar valors atlètics en tots els sentits, per tal que aquells que fan atletisme entenguin que, a més d'un esport, és el germen d'una colla d'amics, siguin Esbufecs, Xafatolls o d'altres que, com a companys, gaudeixen de córrer.

²⁵ En aquesta edició no s'ha pogut entregar l'animaló viu ja que la llei no ho permet. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 5113 (17 d'abril de 2008), p. 29.668, capítol II, article 5.